עֶזְרַת נָשִׁים

HANDLEIDING

VOOR DE

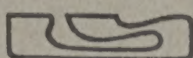
KENNIS DER VOORSCHRIFTEN

OMTRENT HET

Joodsche Huwelijksleven,

uitgegeven van wege de Vergadering van
Opperrabbijnen in Nederland.

5666—1906.

עֶזְרַת נָשִׁים

HANDLEIDING

VOOR DE

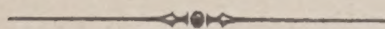
KENNIS DER VOORSCHRIFTEN

OMTRENT HET

Joodsche Huwelijksleven,

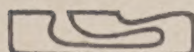
uitgegeven van wege de Vergadering van

Opperrabbijnen in Nederland.

15.7.08

5666—1906.

INLEIDING.

הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי „Nu zijt gij mij in heiligen echt verbonden!”

Met dezen plechtigen heilgroet geleidt de Joodsche man de levensgezellin, hem door den Algoede geschonken, binnen de poorten van het eerbiedwaardige heiligdom des Joodschen echts.

Hun huis zal nu naar eeuwenouden, door ieder geëerden zin een *Joodsch* huis worden, waar volgens Gods wet en Israëls geest alle levenslast en levensgenieting den stempel eener hoogere wijding ontvangt; waar iedere verrichting, elk streven en begeeren uit de laagte der gewone, dierlijke wereld zich tot een godsdienstig ideaal van vroom, rein, matig en kuisch leven verheft.

Den zekeren waarborg voor het behoud dezer edele, verheven opvatting des familielevens heeft de Algoede den Joodschen echtelingen geschonken in de heilige voorschriften, die zij als man en vrouw onder Israël hebben in acht te nemen.

Bovenal gelden deze voorschriften de vrouw, die de schoone taak heeft, als getrouwe priesteresse in den tempel des huiselijken levens den geest van geloof en levenswijding te onderhouden en alle smet van het lagere, onkuische van haar zelve en van hare dierbare omgeving te weren.

Alleen de getrouwe, zorgvuldige nakoming dezer heilige levensregelen heeft den Joodschen echt tot heden voor de lagere opvatting van ongeheiligd zingenot behoed en op het verheven standpunt eener goddelijke levensinstelling gehandhaafd.

Wee, wanneer onkunde of onverschilligheid dezen vereerenden stempel der wijding uitwischt en daarmede de muren van het oude, hoog eerbiedwaardige heiligdom des Joodschen echts omverhaalt!

Reeds loeren de verleidende geesten van hartstocht, losbandigheid, onkuische gedraging en onkieschen toon, om aanstonds op de puinhoopen van het echt vrome, reine, nobele Joodsche huis hun helschen zegezang aan te heffen. En dan — wat God verhoede! — is ook de Joodsche vrouw van het standpunt eener ware אֵשֶׁת חַיִל in de diepte van lage ongeordende zinnelijkheid nedergestort.

Dochteren onzes volks! Redt U en Uw huis voor dezen moreelen ondergang!

Vervult u daartoe van de kennis der in dit werkje omschreven heilige plichten, wier getrouwe nakoming onze moeders in Israël eeuwen lang tot voorbeelden van deugd en hoogeren moreelen zin gestempeld, hare familie-woningen in reinheid en levenswijding behouden heeft en haar dierbaar kroost in Godsvrucht en bescheidenheid deed groot worden.

Tracht niet den goddelijken adeldom dezer instellingen gelijk te stellen met, of te verwisselen voor moderne menschelijke inrichtingen van reiniging en zindelijkheid.

Niet wat uit menschen geboren, door mensche-

lijk vernuft uitgedacht, door menschelijke wijsheid voorgeschreven is, kan U en Uw huis de heiliging brengen. God en Zijne instellingen zijn het, die U heiligen.

Geene eigendunkelijke zindelijkheidsmaatregelen, geene, indien ook nog zoo geniaal ingerichte badtoestellen maken U rein voor Uwen God en Uwen Godgewijden plicht. Zoolang gij *slechts daarvan* gebruik maakt, hebt ge Israëls heiligdom ontwijd, den Joodschen echt bezoedeld.

Eerst dan zal de smet van U wijken en gij en Uw huis rein zijn voor Uwen God, wanneer gij de levensregelen aanvaardt, waarin Hij in Zijne ondoorgrondelijke voorzienigheid de wijding en den moreelen adeldom van het Joodsche huis heeft nedergelegd.

Spreekt ook niet van de moeite en de opoffering, aan de opvolging dezer goddelijke voorschriften verbonden. Ge behoeft slechts den zedelijken moed te hebben, ze te aanvaarden. — Evenals alle geboden van Israëls Leer zullen ze na eenigen tijd van getrouwe, plichtbewuste vervulling Uwe vreugde, Uw trots, Uw geluk worden, zooals ze het Uwen edelen voorgangsters gedurende eeuwen geweest zijn.

Daartoe stemme Hij, die Israël door Zijne geboden geheiligd heeft, Uwe harten, opdat Uwe huizen en wat zich op den bodem daarvan ontwikkelt in Hem Zijnen zegen vinden!

HOOFDSTUK I.

Van het „Nidda"-worden.

§ 1. Eene vrouw wordt „Nidda":

1°. Zoodra zich bij haar op de gewone wijze of bij onderzoek [1]) eenig, indien ook nog zoo *gering spoor* van bloed-uitscheiding vertoont. Niet alléén als hetgeen zij ontdekt, *rood* is, maar ook indien het eene *zwarte* of eene aan *rood of zwart nabijkomende* (roodachtige, zwartachtige) kleur heeft, is zij „Nidda". Wit, geel, groen en blauw komen niet in aanmerking, mits zich daarbij geen stipje, dat op rood of zwart gelijkt, vertoont. Als het waargenomene bruin is, vrage men eene rabbinale beslissing.

2°. In zekere gevallen (zie § 2) ook bij de ontdekking van vlekken van eene roode, zwarte, roodachtige of zwartachtige kleur aan haar lichaam, ondergoed of beddegoed.

§ 2. De gevallen, waarin de vlekken van de genoemde kleuren eene vrouw „Nidda" doen worden, zijn:

a. Wanneer de vlek — al is deze nog zoo klein —

---

[1]) Op het doekje, waarmee zij het onderzoek verricht.

wordt gevonden aan haar lichaam op eene plaats, waarvan denkbaar is, dat zij daar is gekomen tengevolge van de bloed-uitscheiding en er geen wond is, waaraan de vlek kan worden toegeschreven. [1])

b. Wanneer de vlek wordt gevonden op haar wit ondergoed, waar dit het ondergedeelte van haar lichaam (van af den navel) pleegt te bedekken, of op de benedenmouw of op eenige, onverschillig welke plaats van haar beddegoed, en — hetzij zij rond of langwerpig is — de oppervlakte heeft van ten minste een kwart-gulden. [2]) Indien echter de vlek door een wond of andere oorzaak (als roode verfstof enz.) kan ontstaan zijn, maakt deze haar niet tot „Nidda". [3])

Vlekjes van kleineren omvang dan een kwart-gulden — al zijn er meerdere, mits niet samenhangend — komen in dit geval niet in aanmerking. Zijn echter een aantal kleine vlekjes onderling verbonden, dan worden die samenhangende vlekjes als één groote beschouwd, die dan bij een gezamenlijke oppervlakte van een kwart-gulden eene vrouw „Nidda" maken.

---

[1]) Een vlek aan het lichaam zelve mag echter niet aan eene andere oorzaak (zooals bijv. aan eene roode verfstof) worden toegeschreven.

[2]) De lezeres zij indachtig dat uitsluitend in dit geval de omvang van 1/4 gulden vereischt wordt, om eene vrouw »Nidda« te doen zijn. In elk ander geval (§ 1, § 2*a*) veroorzaakt zelfs het geringste spoor van bloed-uitscheiding onreinheid.

[3]) Omtrent eene vlek gevonden binnen 3 dagen na het „aantrekken van schoon wit ondergoed" zie hoofdst. 3, § 6.

Vlekken, van welke grootte ook, op gekleurde stof veroorzaken geene onreinheid. Loopt echter één groote samenhangende vlek, die zich op wit goed bevindt, in het midden over gekleurde stof, dan worden de gedeelten, die het witte bedekken, tot één geheel samengerekend, om bij een oppervlakte van een kwart-gulden eene vrouw „Nidda" te doen zijn.

§ 3. Als eene vrouw, op welk tijdstip ook, een inwendig gevoel gewaar wordt van opening der baarmoeder, gelijk zij dit pleegt te hebben, als zich bloed uitscheidt, dan is zij verplicht zich onmiddellijk door een diepgaand plaatselijk onderzoek — met een schoon wit linnen doekje, dat niet hard en niet nieuw is — van haren toestand te vergewissen. [1]) Vertoont zich dan op het doekje iets, dat — zij 't ook maar voor een zeer klein gedeelte — eene roode of zwarte of aan rood of zwart nabijkomende kleur heeft, dan heeft zij zich als „Nidda" te beschouwen.

Kan het onderzoek geene opheldering geven omtrent haren toestand, doordien zich op het doekje *niets* vertoont, of is het onderzoek niet onmiddellijk, maar eerst later geschied, dan is zij eveneens „Nidda".

Alléén als zij iets ontdekt, dat wit, geel, groen

---

1) Vrouwen die een zoogenaamden ring dragen, moeten omtrent de wijze, waarop zij deze en alle andere in dit boekje te vermelden onderzoekingen (zie Hoofdst. 3, § 2) te verrichten hebben, eene rabbinale beslissing vragen.

of blauw is, zonder eenig spoor van iets rood- of zwartachtigs, is zij rein.

Heeft zij zich onmiddellijk onderzocht, maar door omstandigheden het doekje eerst later nagezien en er toen niets op gevonden, — indien 't dan aannemelijk is, dat een witachtig slijm intusschen er op is ingedroogd, dan is zij rein.

HOOFDSTUK II.

Van de afzondering in den „Nidda"-tijd.

§ 1. Van het oogenblik, waarop eene vrouw „Nidda" is geworden, blijft volgens onze heilige Thora de echtelijke gemeenschap allerstrengst — op straffe van uitroeiing (כָּרֵת) — verboden, totdat na voleindiging harer reinigingsperiode (zie Hoofdst. 3) het ritueele bad door haar is gebruikt.

§ 2. Voorts moeten de echtelieden zich gedurende dien tijd door stipte inachtneming der volgende voorschriften van elkander gescheiden houden:

a. Zij mogen elkander niet aanraken; ook niet elkander iets toereiken of toewerpen. — Wanneer zij dus elkander iets willen overhandigen, dan legt de een 't eerst uit de hand, waarna de ander het opneemt.

b. Zij mogen niet tegelijk op één stoel, bank of ander losstaand voorwerp plaats nemen, tenzij iemand tusschen hen zit. — Wanneer zij voor

hun genoegen uit rijden of varen gaan, dan mogen zij niet in hetzelfde rij- of vaartuig plaats nemen. Voor andere doeleinden mogen zij te samen rijden of varen, mits alle aanraking streng voorkomen worde.

c. Wanneer zij alleen samen aan tafel zitten, dan moet een voor hen merkbare wijziging hen aan den „Nidda"-toestand herinneren. Daartoe wordt bijv. tusschen hunne borden een voorwerp geplaatst, dat zich gewoonlijk niet op tafel bevindt, of een brood gelegd, waarvan bij dezen maaltijd geen gebruik wordt gemaakt.

d. Zij mogen niet tegelijk van hetzelfde bord eten.

e. Zij mogen niet in elkanders tegenwoordigheid drank voor elkander inschenken, of elkander een drank voorzetten. [1])

f. De man mag in tegenwoordigheid zijner vrouw geen spijs of drank nuttigen, waarvan hem bekend is, dat deze door zijne vrouw bij het eten of drinken op het bord of in het glas (kop) is overgelaten, tenzij intusschen een ander persoon ervan genuttigd heeft, of de spijs of drank intusschen in een ander vaatwerk overgegoten was. Wel mogen daarentegen de resten, die de man bij het eten of drinken heeft overgelaten, door de vrouw genuttigd worden.

---

[1]) Eene vrouw mag echter in dezen tijd haren man een drank voorzetten, als zij het op minder gewone wijze doet, bijv. door het glas (beker, kop) niet op de tafel zelve te plaatsen.

g. De man mag, ook bij afwezigheid zijner vrouw, niet op haar bed gaan liggen.

h. De bedden der echtelieden moeten in dezen tijd op eenigen afstand van elkaar, en niet onmiddellijk elkaar rakende, geplaatst zijn.

i. De vrouw mag niet in tegenwoordigheid van haren man het bed schoon overtrekken.

j. In het algemeen moeten in dezen tijd alle handelingen en gesprekken, die tot nadere aanraking en intiemen omgang kunnen leiden, zooveel mogelijk worden vermeden.

k. In hoeverre bij ziekte van man of vrouw van enkele dezer bepalingen mag worden afgeweken, daarover vrage men in ieder bijzonder geval eene rabbinale beslissing.

HOOFDSTUK III.

Van de verschooning en het tellen der reine dagen.

§ 1. Als eene vrouw op eene der in Hoofdst. 1 vermelde wijzen „Nidda" is geworden, mag zij niet eerder dan tegen het einde van den 5den dag [1]) sedert het begin van haren „Nidda"-toestand – na het in § 2 omschreven onderzoek — schoon wit ondergoed aantrekken, ten einde te kunnen beginnen

---

[1]) Omtrent een bruid, zie Hoofdst. VII.

met de telling der 7 reine dagen, die aan het gebruik van het ritueele bad moeten voorafgaan.

§ 2. Tegen het einde dus van den 5den dag, vóór de avondschemering (bijv. op Donderdagnamiddag, als zij op Zaterdag-avond of Zondag „Nidda" is geworden) vergewist zij zich door een plaatselijk onderzoek, of de bloeding volkomen heeft opgehouden en geen bloed, hoe gering ook, zich meer vertoont. Dit onderzoek moet *zoo nauwkeurig en inwendig zoo ver uitgestrekt en diepgaand mogelijk* geschieden en wel met een schoon, wit, niet nieuw noch hard linnen doekje. [1]) Een onderzoek, dat oppervlakkig en niet op de voorgeschreven wijze of op den juisten tijd is geschied, is waardeloos. De telling der reine dagen, die op zoodanig onderzoek zoude volgen, is ongeldig. (Zie § 7).

§ 3. Blijkt de vrouw bij dit onderzoek volkomen rein te zijn, dan wascht zij de lagere lichaamsdeelen, trekt schoon, wit ondergoed aan en verschoont haar beddegoed of legt — indien het beddegoed nog geheel rein is — in elk geval een schoon laken in haar bed.

Blijkt de vrouw bij het onderzoek op den 5den dag niet volkomen rein te zijn of bestaat dan omtrent de volkomen reinheid ook slechts de minste twijfel, dan moet met het wasschen en verschoonen worden gewacht, totdat zij zich op een der volgende dagen

---

1) Het is aanbevelenswaardig, dat eene ervaren, gehuwde, godsdienstige vrouw de jonge vrouw leert, hoe het onderzoek moet plaats vinden.

vóór de avondschemering opnieuw op de boven gemelde wijze heeft onderzocht en zich volkomen rein bevonden.

§ 4. Het hierboven omschreven onderzoek moet, zooals gezegd, vóór de avondschemering, *terwijl het nog dag is*, plaats vinden. De juiste tijd daarvoor is die, waarop in de synagoge na beëindiging van het מִנְחָה-gebed het מַעֲרִיב-gebed wordt begonnen, of indien dit — zooals in den zomer — bijzonder vroeg geschiedt, in elk geval ongeveer een uur voor het invallen van den nacht.

Is de schemering echter reeds ingetreden of bestaat daaromtrent ook de minste twijfel, dan heeft het onderzoek geene geldigheid en moet het op den volgenden namiddag opnieuw geschieden.

Op Vrijdagmiddag moet het onderzoek enz. vóór קַבָּלַת שַׁבָּת plaats hebben. In den zomer moet alsdan vóór de schemering het onderzoek nog even herhaald worden.

§ 5. Op den dag, die op deze verschooning volgt, treden de *zeven* reine dagen in. Alleen wanneer de vrouw gedurende deze dagen aanhoudend in onafgebroken reinen toestand gebleven is, mag zij na het einde daarvan het ritueele bad gebruiken.

Om zich daarvan te vergewissen, moet zij gedurende die 7 dagen zich iederen dag 's morgens, als het volkomen dag is, en 's namiddags, voordat het donker wordt, onderzoeken en mag zich dan bij al die onderzoekingen geen spoor van bloed of onreinheid veroorzakende vlekken vertoond hebben.

§ 6. Wordt deze zevendaagsche periode van

reinheid onderbroken, doordien op een dier dagen eenig spoor van bloed-uitscheiding of onreinheid veroorzakende vlekken, of een gevoel van bloed ontvloeiing (zie Hoofdst, 1) waargenomen wordt, dan hebben de verloopen reine dagen geene geldigheid. Zoodra zij dan geen spoor van onreinheid meer merkt — in dit geval behoeft zij nl niet opnieuw met de 5 dagen rekening te houden, — verricht zij tegen den avond weder het in § 2 vermelde onderzoek, vervolgens bij rein-bevinding de aldaar omschreven wassching en verschooning en begint den volgenden dag opnieuw zeven reine dagen te tellen.

Gedurende de eerste *drie* dezer 7 reine dagen mag eene vlek, die grooter omvang heeft dan een kwart-gulden, niet — zooals in Hoofdst. 1, § 2— aan een wond of andere oorzaak worden toegeschreven.

§ 7. Indien ook niet alle vereischte onderzoekingen gedurende de 7 reine dagen regelmatig geschied zijn, dan nog verliezen die dagen hunne geldigheid niet, mits het onderzoek althans op de volgende drie tijdstippen behoorlijk heeft plaats gehad: *a.* op den namiddag vóór den eersten dag, dus het onderzoek, dat aan de wassching en verschooning vooraf ging (zie § 2); *b.* éénmaal op den eersten dag zelve; *c.* éénmaal op den zevenden dag.

Is het onderzoek vóór de verschooning verzuimd of onvoldoende geschied, dan *gelden* de 7 reine dagen *in geen geval.* Na een — vóór de avondschemering — volgens de voorschriften ingesteld

onderzoek moet dan den volgenden dag opnieuw met de telling der reine dagen worden begonnen. Heeft het onderzoek vóór de verschooning wel plaats gehad, maar is het op den 1sten of 7den dag achterwege gebleven, — hetzij het onderzoek op de andere dagen al of niet is geschied, — dan vrage men eene rabbinale beslissing.

§ 8. Indien de wassching en verschooning, in § 2 vermeld, op שַׁבָּת of יוֹם טוֹב moeten geschieden, dan mag daarbij geen warm water worden gebruikt, tenzij het reeds vóór de intrede van den Sabbath- of Feestdag warm gemaakt was. Ook mogen bij het gebruik van warm water op die dagen alléén die lagere lichaamsdeelen gewasschen worden, waarbij de wassching meer bepaald noodzakelijk moet geacht worden. In geen geval mag de vrouw zich op die dagen bij het wasschen van een doek of spons bedienen.

§ 9. Ook wanneer de wassching op תִּשְׁעָה בְּאָב of gedurende de 7 treurdagen geschiedt, moet zij tot de meest noodzakelijke lagere lichaamsdeelen beperkt worden, doch mag daarbij wel warm water gebruikt worden. — De verschooning mag alsdan plaats hebben, waarbij het echter, als 't kan, verkieslijk is, dat de vrouw reeds gedragen ondergoed aantrekt, dat nog geheel rein is.

HOOFDSTUK IV.

Van de toebereidselen voor het baden („Tewiela").

§ 1. Na het einde der in het vorige hoofdstuk behandelde 7 reine dagen mag 's avonds, nadat het donker („nacht") is, dus in den avond na den 7den dag, het baden (טְבִילָה) in een naar de eischen der Joodsche wet ingericht bad (מִקְוָה) plaats hebben. Daardoor wordt de vrouw rein; alle (in Hoofdst. II genoemde) beperkende bepalingen zijn dan opgeheven en is de echtelijke gemeenschap geoorloofd.

§ 2. Aan dit baden („Tewiela") moeten echter de volgende voorbereidingen voorafgaan:

a. Het knippen van nagels aan handen en voeten en het zorgvuldig verwijderen van alle zich daaronder bevindende onreinheid.

b. Het wasschen van het geheele lichaam met warm water. [1]) Hierbij dient vooral er op gelet te worden, dat de plaatsen, waar het water niet gemakkelijk doordringt (zooals oogen, neus- en oorholten, tusschen de teenen, onder de armen, in de vouwen van het lichaam en op de geheime plaatsen), goed worden gereinigd.

---

[1]) Liefst door een warm bad te nemen. Het is zeer wenschelijk, dat zulks geschiedt in een kuip, die zich bevindt in het מקוה gebouw in de nabijheid der מקוה. Zeep kan bij dit voorbereidende bad worden gebruikt.

c. Het zorgvuldig reinigen van het hoofd met warm water en het uitkammen der hoofdharen, en wel zóó, dat zij van elkander gescheiden zijn en niet samenkleven of verward blijven; bovendien er voor te zorgen, dat overal waar zich op het lichaam haren bevinden, deze niet aan elkaar of aan het lichaam vastkleven, maar zoowel van het lichaam als onderling goed gescheiden zijn.

d. Het reinigen van mond, tanden en kiezen.

Met het oog hierop, alsmede op de volkomen reinheid der handen, zijn de vrouwen gewoon, dien dag geen vleesch te eten, [1]) of zich met kleverige stoffen of deeg bezig te houden. Heeft eene vrouw zulks gedaan, dan dient zij onmiddellijk daarna zoo nauwkeurig mogelijk mond en tanden te reinigen, handen enz. te wasschen.

§ 3. Vóór het gebruiken van het ritueele bad moeten alle sieraden (zooals oorringen, vingerringen, armbanden enz.) worden afgelegd; kunsttanden of gebitten moeten uitgenomen worden. [2]) Een korst op een wond moet door middel van warm water worden week gemaakt; een pleister moet verwijderd worden. [3])

§ 4. Er moet zoo weinig mogelijk tijd verloopen tusschen het voorbereidende baden of wasschen en de eigenlijke „Tewiela". In dien tusschentijd

---

[1]) Op שַׁבָּת en יוֹם טוֹב mogen zij dit wel doen. (zie § 9).

[2]) Indien zulks bezwaarlijk kan, vrage men eene rabbinale beslissing.

[3]) Ten opzichte van een zoogenaamden *ring*, die door vele vrouwen wordt gedragen, vrage men eene rabbinale beslissing.

mag niet worden gegeten noch eenige arbeid verricht, waardoor zich iets aan het lichaam kan hechten. Heeft men een en ander niet kunnen vermijden, dan moeten vóór het baden handen en gezicht nogmaals worden gewasschen, mond en tanden gereinigd, en goed worden nagegaan, dat zich aan het lichaam niets heeft vastgehecht.

§ 85. De juiste tijd voor het voorbereidende baden of wasschen enz. is in den laten namiddag, eenigen tijd voordat het donker wordt. De vrouw begint daarmee intijds, *terwijl het nog dag is*, zoodat zij — zonder zich te overhaasten — de wassching en alle andere voorbereidingen zorgvuldig verrichten kan en tegen dat het donker is geworden, gereed is, teneinde zoo spoedig mogelijk daarna het ritueele bad te gebruiken.

Indien het niet anders kan, mag de vrouw het voorbereidende baden of wasschen enz. als het reeds donker („nacht") is, doen plaats vinden en daarna het ritueele bad gebruiken, mits zij zich dan bij het wasschen niet overhaaste en voldoenden tijd neme, om alle voorbereidingen zorgvuldig en nauwkeurig te verrichten. [1])

§ 6. Als de „Tewiela" op Vrijdagavond of op den vooravond van een Feest plaats moet hebben, dan geschieden alle in § 2 omschreven voorbereidingen voordat de gemeente het avondgebed

---

[1]) Ook mag zij, indien het niet anders mogelijk is, zich vroeger op den dag wasschen, mits zij zich dan kort vóór de Tewiela vergewisse, dat niets onreins zich aan haar heeft vastgehecht en zij volkomen rein is gebleven.

(בָּרְכוּ) uitspreekt. Later, kort voor de „Tewiela", overtuigt de vrouw zich, dat zij volkomen rein is gebleven, dat zich intusschen niets aan haar lichaam heeft vastgehecht en dat hare haren nog goed gescheiden zijn.

§ 7. Indien het baden op Zaterdagavond of op een avond na het einde van een Feest moet geschieden, dan vinden de genoemde toebereidselen op Vrijdag of ערב יו"ט plaats. [1]) Na afloop van den שבת of יו"ט-kort voor de „Tewiela" — wascht en kamt de vrouw zich dan nog even opnieuw, reinigt mond en tanden en overtuigt zich, dat zich niets aan haar lichaam heeft vastgehecht.

§ 8. Moet de „Tewiela" geschieden op den 2en Jomtofavond, of op Vrijdagavond als Vrijdag Jomtof was, of op Zaterdagavond, als het Jomtof is, dan hebben eveneens alle toebereidselen vòór שבת of יו"ט plaats. Voordat nu op שבת of Jomtof de „Tewiela" geschiedt, wascht de vrouw met warm water (dat voor dit doel op Jomtof mag worden heet gemaakt) de geheime plaatsen, reinigt mond en tanden en overtuigt zich nauwkeurig, dat zich niets aan haar lichaam heeft vastgehecht en dat hare haren nog goed gescheiden zijn.

§ 9. In alle in §§ 7 en 8 vermelde gevallen, waarin tusschen het voorbereidende baden of wasschen en de „Tewiela" geruimere tijd verloopt, dient

---

[1]) Bij de Portugeesche Israëlieten hebben in dit geval alle toebereidselen plaats 's avonds na het einde van den Sabbath of Jomtof vóór de Tewiela.

alles te worden vermeden, waardoor het lichaam onrein kan worden of zich iets kleverigs daaraan kan vasthechten. Vleesch mag worden gegeten, mits tanden en mond daarna goed worden gereinigd. Het hoofdhaar moet zoo worden opgemaakt, dat het niet in de war kan komen.

HOOFDSTUK V.

Van de „Tewiela."

§ 1. Zooals in het vorige Hoofdstuk reeds gezegd is, heeft zoo spoedig mogelijk na de aldaar omschreven voorbereidingen (zie § 2) het baden (*Tewiela*) in een naar de voorschriften der Joodsche wet ingericht bad (מִקְוָה) plaats.

Onder „Tewiela" is te verstaan: *de onderdompeling van het geheele, volkomen ontbloote lichaam.*

§ 2. Het water moet bij de onderdompeling hoofd en haar geheel bedekken en alle deelen van het lichaam bereiken. De voeten mogen niet te dicht aaneen staan, de handen niet worden gesloten, de armen niet te vast aan het lichaam gehouden. Mond en oogen moeten gewoon dicht zijn en niet te stijf dichtgeknepen. Bij de onderdompeling buigt de vrouw de kniegewrichten en neemt een min of meer nederhurkende houding aan, totdat het water *tegelijkertijd het geheele lichaam en al*

het hoofdhaar bedekt. [1]) Blijft ook slechts een enkel haar buiten het water, dan is de geheele „Tewiela” *ongeldig*. — Het is noodig, dat eene godsdienstige vrouw bij de „Tewiela” tegenwoordig is, die toeziet, dat de onderdompeling in alle opzichten goed geschiedt.

§ 3. Na de onderdompeling, terwijl de vrouw nog in het bad staat, [2]) spreekt zij de בְּרָכָה uit. Deze בְּרָכָה luidt:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת טְבִילָה׃

§ 4. Zooals vroeger (in § 1 en Hoofdst. IV § 1) is opgemerkt, moet de „Tewiela” *'s avonds*, nadat het donker (nacht) is geworden, plaats vinden. Als echter gezondheidsredenen het gebruik van een bad 's avonds verbieden, of indien andere redenen van gewicht (als bijv. een reis naar eene andere plaats hiervoor moet worden ondernomen) het baden 's avonds in den weg staan, dan mag de „Tewiela” overdag geschieden, doch niet eerder dan op den *achtsten* dag. [3]) Is echter om andere reden de „Tewiela” uitgesteld, dan mag deze later slechts *'s avonds* geschieden.

---

[1]) Te veel buigen doet vouwen in het lichaam ontstaan, waartusschen het water niet kan dringen.

[2]) Bij de Portug. Israëlieten spreekt zij de בְּרָכָה uit, even voordat zij in het bad gaat, terwijl zij nog een kleedingstuk aan heeft.

[3]) Ook al zou de Tewiela kort voor nacht plaats hebben, mag zij niet eerder dan op den achtsten dag geschieden.

HOOFDSTUK VI.

Van de Periode.

§ 1. Niet alleen gedurende den tijd, dat de vrouw in den staat van „Nidda" verkeert (zie Hoofdst. II § 1), is echtelijke gemeenschap verboden, doch ook op den dag of in den nacht, waarin de periode wordt verwacht.

§ 2. De meeste vrouwen hebben namelijk meer of minder bepaalde tijden, waarop hare periode intreedt, of het zijn lichaamsgewaarwordingen, geheel onafhankelijk van geregelde tusschenpoozen, die de voorboden zijn van de naderende periode.

§ 3. In het bizonder kent de godsdienstwet:

1⁰. eene periode, die met den datum der Joodsche maand samenhangt — (onverschillig of de maand 29 dan wel 30 dagen heeft).

Zij geldt als *vast*, zoodra zij *drie* achtereenvolgende malen op denzelfden datum verschenen is, bijv. 5 Niesan bij dag, 5 Ijar bij dag, 5 Siewan bij dag, of op de 3 datums bij nacht. Dag en nacht worden hier niet als dezelfde datum beschouwd.

Indien de periode bijv. éénmaal in den nacht vóór 5 Niesan, en vervolgens 5 Ijar en 5 Siewan bij dag is ingetreden, dan is zij niet vast (nog minder natuurlijk, indien zij eerst in den nacht na 5 Niesan en dan vervolgens 5 Ijar en 5 Siewan bij dag is gekomen).

2. Een periode na afloop van een bepaald getal dagen (minder of meer dan dertig).

Zij geldt als vast, als zij drie achtereenvolgende malen na denzelfden tusschentijd verschenen is. Zij moet dus viermaal zijn ingetreden, opdat drie gelijke tijdsruimten daartusschen kunnen liggen.

Bijv. 1 Niesan, 20 Niesan, 9 Ijar, 28 Ijar, dus driemaal telkens na 20 dagen; 1 Niesan, 24 Niesan, 17 Ijar, 11 Siewan, driemaal telkens na 24 dagen.

Alleen ingeval de periode op denzelfden dag der week verschenen is, is een driemalig intreden voldoende, om de periode tot een vaste te maken:

bijv. Maandag 5 Niesan, Maandag 26 Niesan, Maandag 17 Ijar.

3. Een periode steeds op den 30sten dag na het begin der voorafgegane; de zoogenaamde middelmatige periode.

§ 4. Zoolang een periode niet als vast kan gelden, is afzondering geboden:

a. 1°. Op den datum (dag of nacht) der maand, waarop de vorige periode was ingetreden.

b. 2°. Na afloop van het getal dagen, die tusschen de twee voorafgegane perioden verliepen.

c. 3°. Op den 30sten dag na den aanvang der laatste periode:

Bijv. als de periode de eerste maal is waargenomen op 14 Niesan bij dag, dan is onthouding geboden op 13 Ijar bij dag, zijnde de 30ste dag na de voorafgegane periode, en op 14 Ijar bij dag, zijnde de datum der vorige periode (*a*). (*b* kan nog niet in aanmerking komen, omdat de periode slechts eenmaal is waargenomen). Indien

nu na 14 Niesan de periode voor de 2e maal intreedt op 11 Ijar, dus na 27 dagen, dan is afzondering voorgeschreven op 9 Siewan, den 27sten dag na de vorige periode (*b*), en op 11 Siewan, zijnde dezelfde datum als de vorige en tevens de 30ste dag daarna (*a* en *c*).

Gaat elk dezer tijdstippen voorbij, zonder dat de vrouw iets bemerkt of bespeurd heeft, dan is de echtelijke gemeenschap na voorafgegaan onderzoek — hetgeen op het sub 3*c* aangegeven tijdstip *zelfs streng verplichtend* is — geoorloofd. (Zie verder § 9).

§ 5. Als de periode eene *vaste* is, dan is alleen afzondering geboden op den dag of in den nacht, waarop zij te verwachten is. Is de periode op dat tijdstip niet ingetreden, dan is echtelijke gemeenschap alléén dan geoorloofd, indien de vrouw na afloop van dien dag of nacht zich behoorlijk heeft onderzocht en rein bevonden.

§ 6. Vrouwen, bij wie zekere lichaamsgewaarwordingen aan het intreden der periode voorafgaan (zooals hoofdpijn, gapen, pijnen aan zekere plaatsen enz.) hebben benevens op hetgeen in § 4 *a*, *b* en *c* is aangegeven, ook op deze gewaarwordingen te letten en is dus ook — zoodra de verschijnselen zich vertoonen — afzondering voorgeschreven. Alléén ingeval drie achtereenvolgende malen dezelfde lichaamsgewaarwordingen aan het verschijnen der periode zijn voorafgegaan, behoeft uitsluitend op deze en niet meer op de in § 4 genoemde tijdstippen te worden gelet.

§ 7. Een vaste periode blijft gelden, zoolang zij niet driemaal achtereen op het tijdstip, dat zij werd verwacht, is weggebleven. Trad zij echter drie achtereenvolgende malen op den verwachten tijd *niet* in, dan is zij opgeheven. Indien zij daarentegen slechts één of tweemaal op het juiste tijdstip wegbleef, dan moet nog rekening met haar worden gehouden, benevens met de onbepaalde periode, die intusschen mocht zijn ingetreden. [1])

Bijv. *A*. Er bestond een vaste maandperiode (zie § 3, 1) op den vijfden der maand: 5 Niesan, 5 Ijar, 5 Siewan. Zij bleef echter één of tweemaal weg, 5 Tamoez, 5 Ab, dan is, desniettegenstaande, op 5 Eloel afzondering voorgeschreven, zelfs ingeval geheel geen periode is ingetreden.

Als nu in plaats van op 5 Tamoez de periode op 8 Tamoez intrad, dan is behalve op 5 Ab, ook nog afzondering geboden op 8 Ab alsmede op 12 Ab, zijnde evenveel dagen — 33 — na 8 Tamoez, als 8 Tamoez na 5 Siewan (zie § 4 *b*), wegens tusschengetreden onbepaalde periode.

B Er bestond een vaste periode na een bepaald aantal dagen, bijv. na 24. Nu komt weer de 24e, doch de periode blijft uit, maar verschijnt op den 28e, dat is b.v. 8 Ijar, dan is afzondering geboden op den 24en dag na de laatst ingetreden periode (wegens de bestaande vaste periode van

---

[1]) Met den 30sten dag, de middelmatige periode (zie § 4 *c*), behoeft geen rekening te worden gehouden, zoolang er nog eene vaste periode is, die niet alle geldigheid heeft verloren

24 dagen) en bovendien op den 28sten dag daarna, alsmede op 8 Siewan, (wegens de tusschen getreden onbepaalde periode, die na 28 dagen op 8 Ijar was gekomen, § 4 *a* en *b*). — Hetzelfde geldt ook ingeval de periode in plaats van op den 24en reeds op den 20en is verschenen (1 Ijar), dan is afzondering voorgeschreven op den 20en dag daarna, en op 1 Siewan (§ 4 *a* en *b*) wegens tusschengetreden onbepaalde periode, alsmede op de 24en dag na de vorige periode, wegens nog niet opgeheven vaste periode. Blijft de periode echter geheel weg, dan behoeft op den 24sten dag na de verwachte en niet ingetreden periode de afzondering niet meer plaats te hebben. Er bestond wel een periode van 24 dagen, niet echter van 48 of 72 dagen.

§ 8. Is eene vaste periode opgeheven en in hare plaats eene andere vaste getreden, dan heeft de eerste alle geldigheid verloren. Keert zij één of tweemaal weder, dan is zij als eene onbepaalde te beschouwen, en behoeft dus weder driemalen (§ 3), om opnieuw als vaste periode in aanmerking te komen.

Bijv. Er bestond eene periode van 24 dagen (of eene maandperiode op den 5e der maand) die opgeheven is. Nu vormde zich eene andere vaste b.v. van 20 dagen (of op den 10e der maand); daarop verschijnt de vroegere periode — van 24 dagen op den 5e der maand — één- of tweemaal, dan heeft deze alleen de beteekenis eener *niet vaste* periode, die door *eenmalig uitblijven* opgeheven is, terwijl de nieuwe vaste

(van 20 dagen of op den 10e der maand) haar karakter behoudt, totdat zij door driemalig uitblijven opgeheven wordt.

Als echter in plaats der eerste vaste periode, eene onbepaalde is ingetreden, dan herwint de eerste periode hare kracht, zoodra zij slechts eenmaal wederkeert en geldt dan zoolang weer als vaste, totdat zij door driemalig wegblijven opgeheven is.

Bijv. Er bestond eene vaste periode van 24 dagen (of eene maandperiode op den 5e der maand), die opgeheven werd. Daarvoor is in de plaats gekomen eene onbepaalde, b.v. na verloop van 20, 25 of 29 dagen (of op den 1e, 6e en 10e der maand). Ingeval nu — al is 't na langeren tijd — de vroegere periode — na 24 dagen (of op den 5e der maand) — zich eenmaal weder vertoont, dan is zij wederom als vaste te beschouwen.

Hetzelfde geldt ook voor het geval, dat de vaste periode opgeheven is en geheel geen andere is ingetreden. Ook dan wordt de oude periode — zoodra zij wederkeert — eene vaste.

§ 9. Eene vrouw met eene onbepaalde periode behoeft slechts eenmaal daarmee rekening te houden. Als op den dag, of na de lichaamsgewaarwordingen, die haar de periode deden verwachten, deze is uitgebleven, dan is zij opgeheven en behoeft de vrouw noch op den datum, noch op den vroegeren tijdsverloop of gewaarwordingen een volgende maal te letten.

Bijv. Indien hare laatste periode intrad op 5 Niesan, 32 dagen na de daaraan voorafgegane,

dan heeft zij volgens § 4 te letten op 4 Ijar (zijnde de 30ste dag na de laatste periode (*c*), op 5 Ijar (zijnde de datum der vorige periode) en op 6 Ijar, (zijnde de 32e dag daarna). Indien nu deze data zonder periode voorbijgaan, dan behoeft de vrouw bijv. niet te letten op 5 Siewan. Treedt nu een periode in op 10 Ijar, dan heeft zij rekening te houden met 10 Siewan (zijnde de datum en de 30ste dag der laatst voorafgegane periode) en met 16 Siewan (zijnde hetzelfde tijdsverloop als tusschen 5 Niesan en 10 Ijar). Op den 32en dag behoeft zij echter niet meer te letten, omdat die eenmaal zonder periode is voorbij gegaan en dus opgeheven. Indien de periode op 5 Niesan is gepaard gegaan met bijv. herhaald niesen of gapen, dan heeft zij er op te letten, als die gewaarwordingen terugkomen. Zijn deze wedergekomen, zonder dat eene periode volgde, dan behoeft zij op die verschijnselen geen acht meer te geven (zie § 6).

§ 10. *Vrouwen bij wie slechts in zooverre regelmatigheid der periode bestaat, dat zij nooit vroeger dan na afloop van een bepaald getal dagen intreedt, bijv. niet vroeger dan 27 dagen, daarna echter geheel ongeregeld, een of twee of drie dagen vroeger of later* [1], *zijn gedurende die twijfelachtige dagen tot afzondering verplicht.* [2]

---

1) Volgens het oordeel der beroemdste gynaekologen is dit bij de meeste vrouwen in onzen tijd het geval.

2) Hierbij behoeft geen rekening te worden gehouden met den datum of den 30sten dag, indien deze niet bij de twijfelachtige dagen behooren.

§ 11. Eene vrouw die telkens *geheel onverwachts* zonder eenige regelmatigheid hare periode waarneemt, is verplicht zich iedere maal vóór en na de echtelijke gemeenschap te onderzoeken. Het is noodzakelijk, dat zij omtrent de godsdienstige regeling van haar echtelijk leven eene rabbinale beslissing vrage.

§ 12. Eene vrouw, die hare bevalling verwacht, behoeft van het tijdstip, waarop zij overtuigd is, drie maanden zwanger te zijn, tot en met 24 maanden na de bevalling, met de periode, gelijk zij die vóór haar zwangerschap had, geen rekening te houden. Verschijnt de periode gedurende die maanden, dan wordt die als een *onbepaalde* beschouwd (al treedt zij herhaalde malen regelmatig in), en behoeft de vrouw telkens slechts één volgende maal, op den dag of in den nacht, waarin zij meent de periode te kunnen verwachten, zich af te zonderen. Hierbij is het onnoodig, dat zij rekening houdt met den 30sten dag na de vorige periode (§ 4 *c.*) Na afloop der 24 maanden na de bevalling moet weder op de eventueel vóór haar zwangerschap bestaan hebbende vaste periode gelet worden.

Alle wetten van afzondering, onderzoek en reiniging, aan de vrouw, die „nidda" wordt, voorgeschreven, gelden voor haar, bij wie deze „nidda"-toestand gedurende de zwangerschap of de 24 maanden na de bevalling intreedt, evenzeer als in gewone tijden.

HOOFDSTUK VII.

Van de Bruid.

§ 1. Elke vrouw behoort bij hare intrede in den huwelijksstaat de godsdienstvoorschriften omtrent het echtelijk leven te kennen.

§ 2. Ook behoort zij zich eenigen tijd vóór de bruiloft (wenschelijk 3 maanden) nauwkeurig te vergewissen van den regel, waarnaar zij telkens hare periode verwachten kan. Reeds bij het bepalen van den bruiloftsdag moet met dien regel rekening worden gehouden. Men kieze nl. bij voorkeur voor dien dag ten vroegste den 8sten dag en uiterlijk den elfden dag na het eindigen harer periode.

§ 3. Bij de laatste periode, die aan den bruiloftsdag voorafgaat, is de bruid verplicht, alle in Hoofdstuk III omschreven bepalingen omtrent onderzoek, wassching, verschooning en telling der 7 reine dagen in acht te nemen; met dien verstande nochtans, dat daartoe de vijfde avond niet behoeft te worden afgewacht. Zoodra zij zich n.l overtuigd houdt, dat de periode is opgehouden, mag zij zich tegen den avond onderzoeken, wasschen enz. en den volgenden dag met de telling der 7 reine dagen beginnen. Na afloop dier 7 dagen gebruikt de bruid het ritueele bad, geheel volgens de voorschriften van Hoofdstuk IV en V.

§ 4. De „Tewiela" behoort zoo kort mogelijk voor den bruiloftsdag plaats te vinden en dient althans niet vroeger dan op den vierden avond vóór dien van den bruiloftsdag te geschieden [1])

[1]) Zoude de „Tewiela" nog vroeger plaats hebben, dan vrage men in deze eene rabbinale beslissing.

(dus als de bruiloft op Donderdag is, niet vroeger dan Zondagavond). Tusschen de „Tewiela" en de bruiloft moet zij zich dagelijks onderzoeken.

Wanneer, nadat de bruiloft bepaald is, gedurende de zeven reine dagen of na afloop daarvan, de bruiloft wordt uitgesteld, dan vrage men omtrent de telling der reine dagen en hetgeen daarmede samenhangt eene rabbinale beslissing.

§ 5. Valt de bruiloftsdag met den laatsten dag der zeven reine dagen samen, dan mag de bruid vóór de חוּפָּה, op den morgen van dien dag, mits het behoorlijk dag zij, het ritueele bad gebruiken.

§ 6. Indien door omstandigheden het baden eerst na de huwelijksvoltrekking plaats kan hebben, hetzij *op den avond* van den bruiloftsdag zelve (*want na de huwelijksvoltrekking mag het over dag niet meer geschieden*) of op een der volgende avonden, dan gelden onmiddellijk na de חוּפָּה alle in Hoofdst. II omschreven bepalingen der „Nidda"-afzondering. Bovendien mogen de jonggehuwden dan van af de huwelijksvoltrekking tot na de „Tewiela" zich niet zonder gezelschap in hetzelfde vertrek ophouden.

§ 7. Na de eerste echtelijke gemeenschap moet de vrouw — onverschillig of al dan niet een spoor van bloeding zichtbaar was — zich als „Nidda" beschouwen en gelden voor haar en haren man alle in Hoofdst. II, III, IV en V medegedeelde voorschriften; met dien verstande nochtans, dat in dit geval bij uitzondering reeds tegen den avond van den vierden dag, bij gebleken reinheid, de wassching

S

en verschooning mogen plaats hebben en den dag daarop de telling der 7 reine dagen mag beginnen.

HOOFDSTUK VIII.

Van eene vrouw na de bevalling.

§ 1. Onmiddellijk na de bevalling wordt eene vrouw als „Nidda" beschouwd, onverschillig wat zij ter wereld heeft gebracht, dus ook na een misgeboorte, onverschillig van welken vorm en omvang.

§ 2. Zoodra de bloed-uitscheiding heeft opgehouden, verricht zij het onderzoek, de wassching de verschooning en het tellen der 7 reine dagen, en gebruikt na afloop daarvan het bad, zooals in de vorige hoofdstukken is omschreven.

§ 3. Nochtans mag na de geboorte van een meisje, óf indien het ter wereld gebrachte een kind was zonder kennelijk geslachtsonderscheid of een wezen zonder menschelijke gedaante, het baden niet eerder plaats hebben dan na afloop van 14 dagen na de bevalling (mits natuurlijk het onderzoek enz. en de telling der 7 reine dagen naar behooren zijn geschied).

SLOTBEPALING.

Omtrent alle twijfelachtige gevallen, alsmede omtrent die, welke in dit werk niet voorkomen, vrage men eene rabbinale beslissing.